

виконавчої служби та їх посадовими особами з метою захисту прав та законних інтересів осіб, спрямований на реальне виконання судового рішення. Однак механізм потребує більш чіткого правового регулювання та вдосконалення.

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Майка М. Б. Окремі питання суб'єктного складу правовідносин на стадії виконання ухвал у цивільному процесі. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 2. С. 32–35.
3. Притуляк В. М. Повноваження суду при примусовому виконанні судових рішень у цивільних справах: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса. 2016. 205 с.
4. Про виконавче провадження : Закон України від 21.04.1999 р. № 606-XIV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/606-14/page>
5. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1774. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
6. Якимчук С. О. Виконання судових рішень у цивільних справах як стадія судового розгляду. *Університетські наукові записки*. 2016. № 1. С. 81–84.
7. Якимчук С. О. Виконання судових рішень як частина судового розгляду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 20 с.

Роман КАРПЕНКО

старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук

Олег ДЕГТЯРЕНКО

страховий агент
«Страхової групи ТАС»
(м. Дніпро, Україна)

**ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ СУБСИДАРНІХ
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ**

Наше дослідження варто розпочати з визначення юридичних фактів. Юридичні факти у цивільному праві – це сукупність певних обставин, підстав – наявність яких тягне встановлення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків. Відповідно до цього, дослідження поняття юридичних фактів та їх класифікації в цивільному праві має важливе значення, оскільки точне визначення позиції з цих питань дозволить з'ясувати правову природу тих чи інших підстав виникнення цивільних прав та обов'язків, дасть змогу визначити перспективу розвитку законодавства в цій галузі [3, с. 7].

Треба наголосити, що юридичні факти, як підстави виникнення цивільних прав і обов'язків, неодноразово були предметом досліджень правознавців, починаючи з часів римського права. На сьогодні ми маємо добре підґрунтя для опрацювання цієї теми. Проблематика дослідження підстав виникнення цивільно-правових зобов'язань була предметом дослідження таких видатних науковців, як: Є. Абашина, А. Коструби, О. Красавчикова, Т. Музики, І. Ромашенка, З. Іванова, В. Ісакова, В. Копейчикова, М. Рабіновича, О. Скакун, В. Єрьоменко, В. Лазора, Д. Лещух, П. Пилипенка, О. Іоффе, В. Ісакова тощо.

У цивільному праві категорія «юридичний факт» виникла і розвивалася з практичної потреби, тому основою цього визначення стало намагання охопити єдиним юридичним поняттям різноманітні передумови процесу конкретних правових відносин. Саме такою правовою ідеєю були натхнені й праці вчених, зокрема Е. Васьковського, Д. Гримма, Н. Коркунова, В. Синайського, Г. Шершеневича та інших. Проте були й інші думки, зокрема Л. Петражицький, відзначаючи односторонність формально-догматичної юриспруденції, її схильність до «юридичної містики», надавав юридичним фактам своє суб'єктивно-психологічне трактування. Дефініцію «юридичних фактів» він розумів не як зовнішні події, а як суб'єктивні, винятково уявні події, що мають вирішальне значення у правовому житті. При цьому науковець наголошував, що під юридичним фактом з погляду

права треба розуміти не факт укладення договору як такого, а саму віру в існування такого факту.

Також, характеризуючи цю правову категорію, варто не забувати про доцільність розрізнення «юридичних фактів» і «юридичних умов», тобто обставин, що мають юридичне значення для настання правових наслідків, але пов'язаних через проміжні ланки.

Як зазначають деякі автори, юридичний факт поєднує в собі два нерозривно пов'язаних моменти: матеріальний і юридичний. За своєю сутністю це реальні життєві факти, явища дійсності – дії або події. Це матеріальний факт. А з іншого боку, цей факт породжує відповідні правові наслідки, а тому являє собою факт юридичний.

Юридичні факти є явищами реальної дійсності, які існують об'єктивно, незалежно від ставлення до них людини, тому важко припустити існування юридичних фактів у майбутньому. Однак стає зрозумілим, що юридичні факти на момент їх аналізу уже мають існувати або вони існували в минулому. Більше того, як зауважує О. О. Отраднова, кожному юридичному факту має бути надана конкретна характеристика [2, с. 96].

Такі науковці, як М. Цвік та О. Петришин, зазначають, що юридичні факти – це життєві обставини, які: 1) полягають у наявності або відсутності явищ матеріального світу; 2) мають конкретний зміст, існують у певному місці й часі; 3) несуть інформацію про стан суспільних відносин, що входять до предмета правового регулювання; 4) мають зовнішній вираз; 5) прямо або опосередковано передбачені нормами права; 6) зафіксовані в установленій законодавством процесуальній формі; 7) викликають юридичні наслідки, передбачені нормами права [1, с. 346].

Щодо особливостей цієї категорії, можна виокремити такі:

- мають конкретний характер – це виявляється у тому, що ними не можуть бути будь-які думки;
- мають індивідуальний характер – юридичні факти складаються із дій конкретних суб'єктів правовідносин;
- мають об'єктивний характер;
- мають нормативний характер – означає, що правового значення набувають не усі дії або події, а тільки ті, з якими пов'язуються певні правові наслідки, тільки ті життєві обставини, які передбачені нормами права;
- мають інформативний характер;
- мають формально визначений характер.

Отже, проаналізувавши усі визначення та ознаки, ми можемо констатувати, що юридичні факти – це явища реальної дійсності, які існують незалежно від ставлення до них людини, а також це сукупність певних обставин, підстав, наявність яких тягне встановлення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків.

1. Загальна теорія держави і права : підруч. для студентів юрид. ВНЗ; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.

2. Отраднова О. О. Проблеми вдосконалення механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 328 с.

3. Харитонов Є. О., Нагорняк В. А. Деякі проблемні питання визначення поняття та видів юридичних фактів у цивільному праві. *Актуальні проблеми держави та права*. 2007. Вип. 33. С. 7–18.

Олена НАГОРНА

старший викладач кафедри цивільного права та процесу Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Перехід української економіки до розвинених ринкових відносин значною мірою залежить від правового забезпечення ринкових реформ, створення належних умов для функціонування суб'єктів господарювання та суворого дотримання останніми вимог чинного законодавства.

На сучасному етапі економічного, господарського та ринкового розвитку нашої країни актуальним є питання особливостей виконання господарських зобов'язань, адже